

به نام خدا

آیین نامه ایمنی زیستی دانشگاه علوم پزشکی زنجان

مقدمه

کارکردن در آزمایشگاه بسته به ماهیت نمونه‌های مورد آزمایش، مواد به کار رفته در روش آزمایش، و ابزارهای مورد استفاده می‌تواند متضمن خطرات مختلفی باشد. این خطرات می‌تواند فقط متوجه شخص آزمایش کننده باشد، یا سلامت سایر افراد جامعه را به خطر بیندازد، و یا باعث آلودگی‌های زیست محیطی شود. آگاهی و شناخت این عوامل خطرآفرین و تهدید کننده سلامت، و اندیشیدن تمهیدات و شیوه‌های پیشگیری از بروز مخاطرات مقدمه‌ای برای برقراری نظام ایمنی می‌باشد.

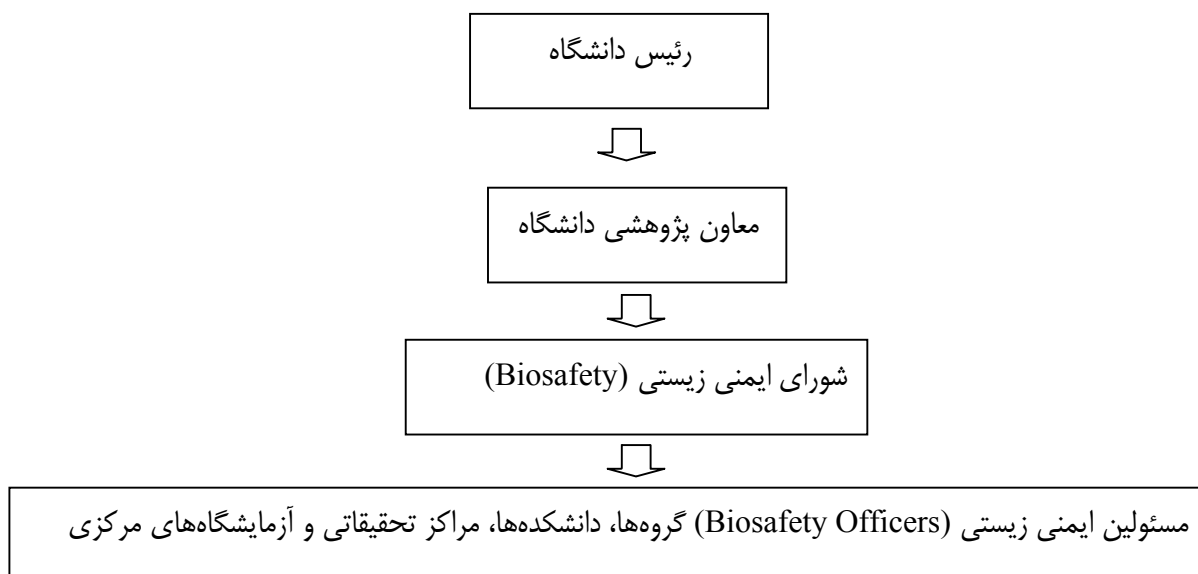
هدف از برقراری سیستم ایمنی در آزمایشگاه‌ها فراهم ساختن شرایط محیط کار به صورتی است که همه کارکنان بتوانند تحت آن شرایط با حداکثر ایمنی ممکن به کار خود ادامه دهند و آزمایشگاه و تجهیزات و مواد موجود در آن وضعیت مطلوب خود را داشته و دچار خسارات مختلف نگردند.

با توجه به اهمیت ایمنی، بهداشت و محیط زیست در محیط‌های تحقیقاتی بویژه این دانشگاه که رشته‌های متنوع و آزمایشگاه‌های گوناگون در مقاطع تحصیلات تکمیلی در آن دایر است و نیز تحقیقات آزمایشگاهی بالقوه خطرناک از نظر فیزیکی، شیمیایی و بیولوژیکی انجام می‌شود، شورای ایمنی زیستی دانشگاه، بعنوان یک مرجع برای سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی، نظارت و ارزیابی در این زمینه تشکیل می‌شود. سایر جزئیات مربوط به شکل گیری این شورا به شرح زیر می‌باشد.

ماده ۱: هدف

ارتقاء ضریب ایمنی فعالیت‌های تحقیقاتی، آموزشی متنوع و اهتمام در جهت جلوگیری و پیشگیری از خطرات احتمالی ناشی از انجام آزمایش‌های مختلف فیزیکی، شیمیایی و بیولوژیکی و حفظ بهداشت و سلامت افراد و محیط زیست با بکار بستن شیوه‌های علمی و استاندارد در سطح ملی و بین‌المللی

ماده ۲: ساختار اجرایی

ماده ۳: شورای ایمنی زیستی دانشگاه

- اعضا شورای ایمنی زیستی مرکب از:
- سه نفر عضو هیأت علمی علاقمند و مرتبط از گروه های مختلف دانشگاه، و یک عضو هیأت علمی به عنوان نماینده از هر دانشکده و بیمارستان (ترجیحاً معاونت پژوهشی دانشکده یا مرکز تحقیقاتی). یک نفر از اعضا با پیشنهاد معاون پژوهشی دانشگاه و حکم رئیس دانشگاه به عنوان رئیس شورا منصوب خواهد شد.

ماده ۴: وظایف و اختیارات رئیس شورا

- پیگیری مصوبات شورا در شورای پژوهشی دانشگاه و هیات رئیسه، و در صورت لزوم هیات امناء
- پیگیری اعتبارات لازم مربوط به مصوبات شورا

ماده ۵: وظایف شورا

- تشکیل جلسات حداقل ماهیانه یکبار به منظور:
  - الف) تدوین و تصویب آئین نامه های مرتبط با ایمنی زیستی برای گروه ها، بخش ها، آزمایشگاه ها و دانشکده های تابعه دانشگاه که با تأیید معاون پژوهشی دانشگاه قابل اجرا می باشند.
  - ب) ایجاد هماهنگی و تأمین امکانات لازم و بستر سازی جهت اجرای مصوبات ایمنی زیستی.
  - ج) تدوین و راه اندازی دوره های آموزشی ایمنی زیستی برای گروه های مختلف دانشگاه مانند نیروهای خدماتی، تکنسین ها، اساتید، دانشجویان و کارمندان متناسب با فعالیت های اجرایی آنها در آزمایشگاه ها و محیط های کاری.
  - د) صدور گواهینامه های دوره های آموزشی برای افرادی که دوره های آموزشی ایمنی زیستی را طی می نمایند.
  - ه) نظارت بر اجرای آئین نامه های مصوب شورای ایمنی زیستی و نظارت مستمر بر وظایف کارکنان گروه ها، بخش ها، آزمایشگاه ها
  - و) پیگیری برای ارتقاء دانشگاه در زمینه های ایمنی و محیط زیست از طریق اجرای دستورالعمل های مدون و رفع مشکلات و مجهز نمودن آزمایشگاهها به سیستم های ایمنی و غیره
  - ز) تأیید ساختار فیزیکی آزمایشگاه های جدید از نظر رعایت اصول ایمنی زیستی قبل از شروع فعالیت در آن آزمایشگاه.
  - ح) پیشنهاد موارد اصلاحات فیزیکی و یا فعالیتی مورد نیاز در راستای اجرای ایمنی زیستی بهتر به ریاست واحدهای تابعه
  - ح) تأیید پروپوزال پایان نامه های دانشجویی از لحاظ رعایت دستورالعمل های ایمنی زیستی
- گزارش مکتوب جلسات جهت اطلاع معاون پژوهشی دانشگاه ارسال خواهد شد.

ماده ۶: مسئولین ایمنی زیستی (Biosafety Officer) گروه ها، دانشکده ها، مراکز تحقیقاتی و آزمایشگاه های مرکزی

- با پیشنهاد ریاست دانشکده، رئیس مرکز تحقیقاتی یا پژوهشکده و تأیید شورای ایمنی زیستی دانشگاه و حکم معاون پژوهشی به عنوان مسئولین ایمنی زیستی Biosafety officer منصوب می گردند.

ماده ۷: وظایف مسئولین:

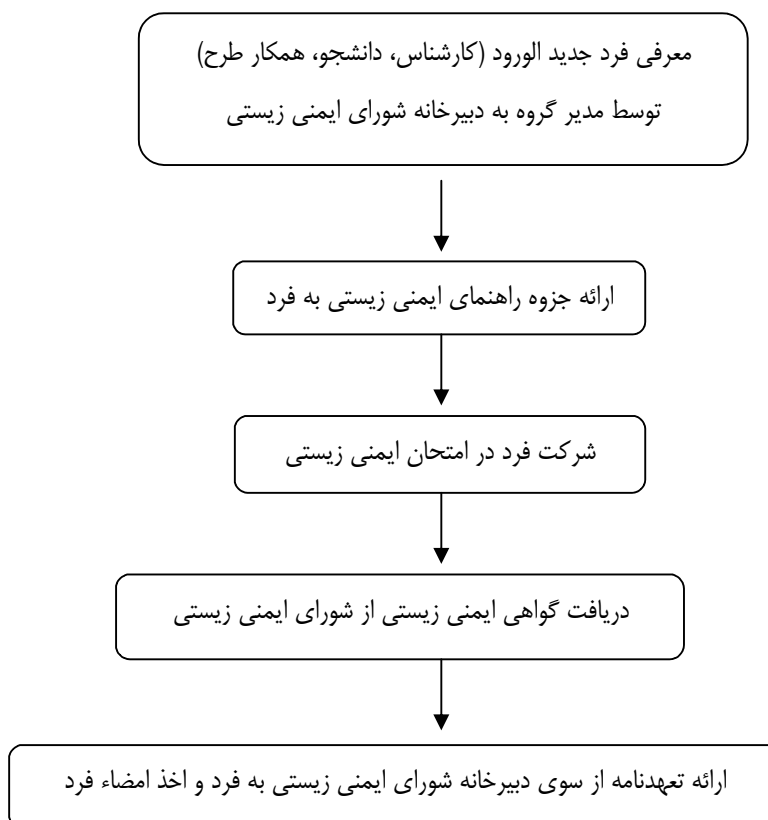
- الف) انجام امور اجرایی برگزاری دوره‌های آموزشی ایمنی زیستی.
- ب) ارائه پیشنهادات لازم برای تصویب در امور ایمنی زیستی به این شورا.
- ج) نظارت مستمر بر اجرای آئین‌نامه‌های مصوب شورا در گروه‌ها، بخش‌ها و آزمایشگاه‌ها و مرکز تحقیقاتی یا پژوهشکده‌ها.
- د) ثبت کلیه حوادث و گزارش و پیگیری تخلفات و ارائه نتایج به شورا.
- و) تدوین موضوعات Biosafety مرتبط با آزمایشات اختصاصی و در رابطه با فعالیت‌ها.
- ز) اجرای آموزش‌های ایمنی عمومی و اختصاصی (عملی - تئوری) برای کارکنان و دانشجویان جدید الورد (قبل از ثبت پروپوزال در سمات) طبق روند زیر:
- ۱- ارائه جزوه «راهنمای ایمنی زیستی آزمایشگاه» و جزوه «ایمنی اختصاصی» گروه/مرکز تحقیقاتی به کارکنان و افراد جدیدالورود که از سوی استاد راهنما به معاونت پژوهشی دانشکده معرفی می‌شوند.
  - توضیح) جزوه ایمنی اختصاصی هر گروه با مسئولیت رئیس گروه و همکاری اعضای هیأت علمی و مسئول ایمنی تهیه می‌شود و شامل موارد ایمنی در خصوص فعالیت‌ها و میکروارگانیسم‌های اختصاصی گروه می‌باشد.
  - ۲- گرفتن تعهد از افراد مبنی بر داشتن آگاهی کامل از مفاهیم جزوه ایمنی عمومی و اختصاصی و رعایت آن در موقع فعالیت و حضور در آزمایشگاه، مطابق فرم پیوست.
  - ح) تشکیل پرونده ایمنی برای کارکنان و پیگیری اقدامات مرتبط با آن از قبیل انجام واکسیناسیون‌های ضروری.
- توضیح) مسئول ایمنی زیستی برای انجام وظایفی که بر عهده گرفته ماهانه ۱۰ ساعت اضافه کار علاوه بر اضافه کاری معمول دریافت خواهد نمود.

این آئین نامه در جلسه هیئت رئیسه دانشگاه مورخ ..... مطرح و به تصویب رسید.

دکتر علیرضا بیگلری

رئیس دانشگاه

**فلوچارت برگزاری دوره‌های آموزشی ایمنی زیستی برای دانشجویان داروسازی،
دندانپزشکی، تحصیلات تکمیلی و دانشجویان پزشکی که پایان نامه مرتبط با علوم پایه
انتخاب می‌کنند.**

توضیحات:

- تا قبل از شرکت در کارگاه ایمنی زیستی، فرد جدیدالورود حضور فیزیکی در آزمایشگاه دارد و اجازه کار عملی ندارد.
- تصویری از گواهی ایمنی زیستی و تعهدنامه دانشجویان به معاونت پژوهشی دانشگاه توسط مدیر گروه ارسال می‌شود.
- دانشجویان قبل از شروع آموزش در آزمایشگاه‌ها جزوه راهنمای ایمنی زیستی را از مسئول ایمنی گروه/آزمایشگاه دریافت و مطالعه می‌نمایند و تعهدنامه را امضاء می‌کنند.

بسمه تعالی
(فرم تعهد نامه)

شماره:

تاریخ:

اینجانب ..... تأیید می‌نمایم که اصول ایمنی مندرج در جزوه راهنمای ایمنی زیستی آزمایشگاه را مطالعه نموده و ضمن رعایت کلیه موارد ایمنی مطروحه در تمام مراحل کاری و ساعات حضور در آزمایشگاه، مسئولیت هر گونه حادثه ناشی از قصور و اشتباهات خود را پذیرفته و پاسخگو خواهم بود.

امضاء دانشجو - تاریخ

(فرم گواهی شرکت در کارگاه ایمنی زیستی)

بسمه تعالی

شماره : .....

تاریخ: ...../...../۱۳.....

بدین وسیله گواهی می شود سرکار خانم/جناب آقای ..... در کارگاه آموزشی
ایمنی زیستی که در تاریخ ...../...../۱۳..... در دانشکده ..... به مدت ..... ساعت برگزار گردید، شرکت نموده
و نمره قبولی را دریافت نموده اند.

دکتر.....

مدرس کارگاه

دکتر.....

رئیس شورای ایمنی زیستی

دکتر سقراط فقیهزاده

معاون پژوهشی

لیست اعضای شورای ایمنی زیستی دانشگاه

ردیف	نام و نام خانوادگی	محل کار	تلفن داخلی	E-mail
۱				
۲				
۳				
۴				
۵				
۶				
لیست اعضای کمیته آموزش شورای ایمنی زیستی				
۱				
۲				
۳				
۴				
۵				
لیست مسئولین ایمنی زیستی آزمایشگاهها و بخشها				
۱				
۲				
۳				
۴				
۵				